

แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2567-69

อุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน

ธันวาคม 2566

วิจัยกรุงศรี

ผู้เขียน

เทียร เทียมศักดิ์

นักวิเคราะห์อาวุโส

thian.thiumsak@krungsri.com
+662 296 4742

krungsri Research

เครือ MUFG หนึ่งใน สถาบันการเงินที่ใหญ่ที่สุดของโลก

Subscribe Us

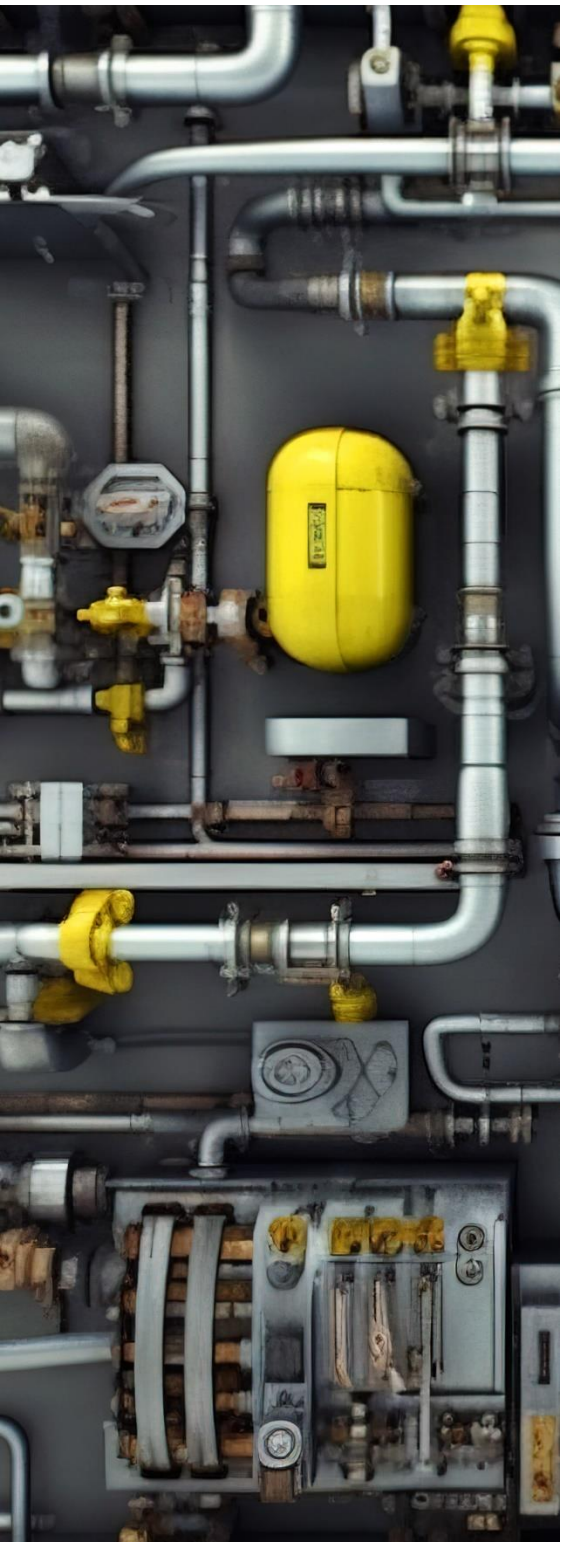
สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

EXECUTIVE SUMMARY

ธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องในปี 2567-2569 โดยมีปัจจัยหนุนจากความต้องการบริโภคน้ำมันสำเร็จรูปในประเทศซึ่งคาดว่าจะฟื้นตัวตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคท่องเที่ยว ตลอดจนการเติบโตของภาคการค้าออนไลน์และความเชื่อมโยงของภาคการค้าและการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนที่จะหนุนความต้องการเดินทางและความต้องการใช้น้ำมันในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ด้านผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ของโลกมีแนวโน้มจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุปทานน้ำมันให้สอดคล้องกับอุปสงค์ ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบมีทิศทางทรงตัวที่ระดับสูงต่อเนื่อง ช่วยหนุนค่าการกลั่นอยู่ที่ระดับเฉลี่ย 6.0-7.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้นจากเฉลี่ย 6.3 ดอลลาร์ฯ ในปี 2566

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันยังต้องระมัดระวังความเสี่ยงจากการขาดทุน Stock จากปัญหาความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่มีอยู่ต่อเนื่องและนโยบายการปรับลดอุปทานน้ำมันของกลุ่มผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ของโลก ซึ่งจะสร้างความผันผวนแก่ทิศทางราคาน้ำมันดิบเป็นระยะ

มุมมองวิจัยกรุงศรี

วิจัยกรุงศรีประเมินความต้องการใช้น้ำมันในประเทศมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องตามการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยราคาน้ำมันที่คาดว่าจะทรงตัวระดับสูงจากการพยุงราคาของผู้ผลิตน้ำมันกลุ่ม OPEC+ จะเป็นปัจจัยบวกต่อผลประกอบการของธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันและธุรกิจต่อเนื่องในช่วงปี 2567-2569

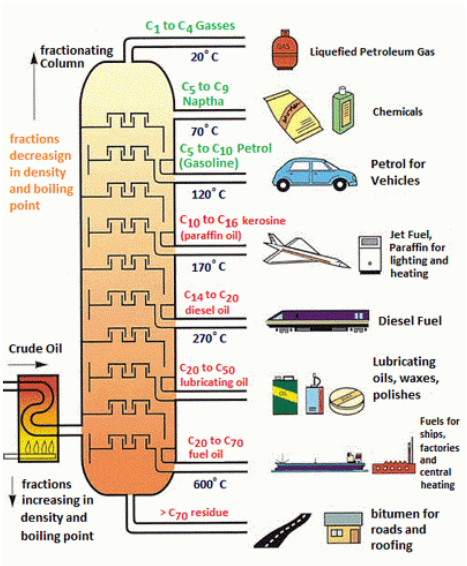
- **โรงกลั่นน้ำมัน** คาดว่าผู้ประกอบการจะสามารถทำกำไรได้ในระดับที่ดีต่อเนื่อง จากความต้องการใช้น้ำมันในประเทศที่ขยายตัวตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อัตราการใช้กำลังการผลิตที่อยู่ในระดับสูง และค่าการกลั่นที่เอื้อให้การทำกำไรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังมีแผนขยายการลงทุนโดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวเนื่องกับพลังงานสะอาด (Clean energy) ซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูงขึ้น และเป็นการขยายฐานรายได้ในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันที่ผันผวนยังเป็นความเสี่ยงด้าน Stock loss
- **การขายส่งผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นปิโตรเลียมและการขายส่งน้ำมันและเชื้อเพลิงเหลวอื่น ๆ** คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากความต้องการบริโภคน้ำมันสำเร็จรูปในประเทศที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และจากโครงสร้างผู้ประกอบการที่ส่วนใหญ่เป็นกิจการในเครือของโรงกลั่นน้ำมันจึงมีความเสี่ยงด้านการตลาดค่อนข้างต่ำ
- **สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง** ความต้องการใช้น้ำมันสำเร็จรูปในประเทศที่เพิ่มขึ้นยังเป็นปัจจัยบวกต่อสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง นอกจากนี้ ผู้ประกอบการมีแนวโน้มขยายการลงทุนสถานีบริการน้ำมันสีเขียว และการลงทุนในธุรกิจที่ไม่เกี่ยวกับน้ำมันมากขึ้นเพื่อขยายฐานรายได้ต่อเนื่องในระยะยาว อาทิ การให้เช่าพื้นที่ค้าปลีก การติดตั้งสถานีชาร์จรถไฟฟ้าภายในปั๊มน้ำมัน ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและโอกาสการรับรู้รายได้

ข้อมูลพื้นฐาน

โรงกลั่นน้ำมันเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้เงินลงทุนสูงเพื่อให้เกิดการประหยัดจากขนาด (Economies of scale) **และพึ่งพิงเทคโนโลยีระดับสูง ทำให้มีระยะเวลาคืนทุนนาน การเข้า-ออกจากธุรกิจจึงทำได้ยาก** กระบวนการกลั่นน้ำมัน (รูปที่ 1) เป็นการแปรรูปหรือแยกส่วนประกอบน้ำมันดิบเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมต่างๆ ได้แก่ LPG แนฟทา แก๊สโซลีน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา ยางมะตอยและอื่นๆ เพื่อนำไปใช้ตามคุณสมบัติที่ต่างกัน ซึ่งสัดส่วนผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ได้จากการกลั่นขึ้นกับแหล่งผลิตน้ำมันดิบ

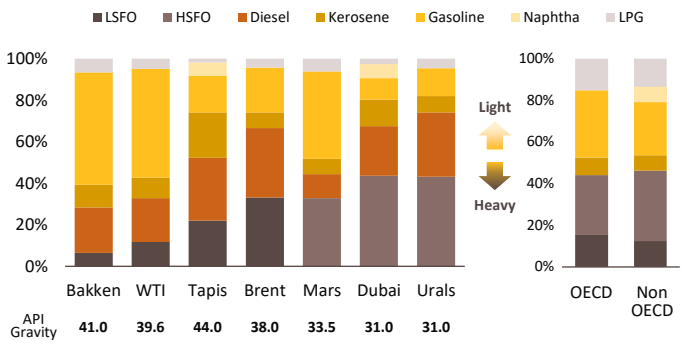
โรงกลั่นแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ***โรงกลั่นแบบธรรมดา*** *(Simple refinery)* ซึ่งมีกระบวนการกลั่นแบบ Distillation ที่ทำการแยกส่วนประกอบน้ำมันดิบเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามองค์ประกอบของน้ำมันดิบแต่ละชนิด และ***โรงกลั่นแบบคอมเพล็กซ์*** *(Complex refinery)* ซึ่งมีต้นทุนการลงทุนสูงกว่า และเป็นโรงกลั่นที่มีหน่วยเปลี่ยนสภาพของผลิตภัณฑ์ (Cracking units) อันเป็นกระบวนการเพิ่มเติมจากกระบวนการกลั่นแบบ Distillation จึงสามารถปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์น้ำมันชนิดหนักที่มีมูลค่าต่ำให้เป็นน้ำมันชนิดเบาที่มีมูลค่าสูงกว่าได้ ทั้งนี้ โรงกลั่นน้ำมันแบบคอมเพล็กซ์แต่ละแห่งจะมีความสามารถในการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ต่างกัน วัดได้จาก Nelson Complexity Index (NCI) โรงกลั่นน้ำมันที่มีค่า NCI สูงสะท้อนความสามารถในการเปลี่ยนสัดส่วนของผลิตภัณฑ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงตามความต้องการได้ดีกว่า และยังมีความยืดหยุ่นในการรองรับน้ำมันดิบแต่ละแหล่งที่มีส่วนประกอบของน้ำมันต่างกัน1/ ทำให้เลือกแหล่งน้ำมันดิบได้มากกว่า (ภาพที่ 3)

Figure 1: Refinery Process

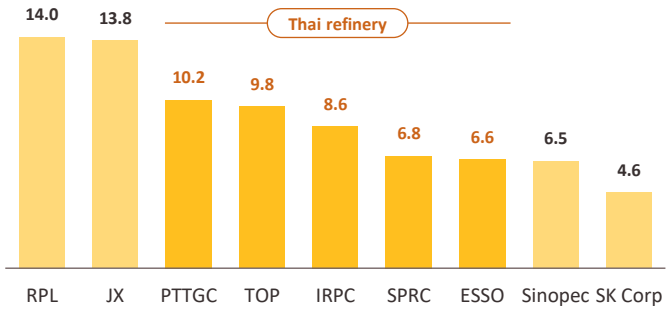

Source: Eastern Refinery Limited

Figure 2: Crude Oil Yields and Demand

Source: Compiled by Krungsri Research
Note: demand data as of 2017

Figure 3: Nelson Complexity Index (2017)

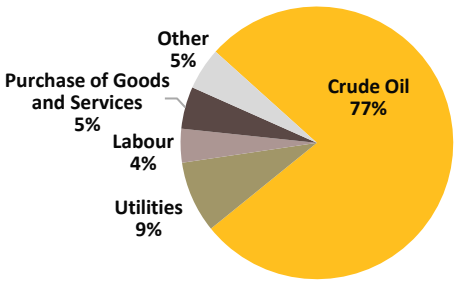

Source: ThaiOil, KSS

1/ น้ำมันดิบมีองค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนประเภทแอลเคนและไซโคลแอลเคน (Alkanes and Cycloalkanes) นอกจากนี้ยังมีสารประกอบอื่นๆ เช่น กำมะถัน ไนโตรเจน และโลหะอื่นๆ ปนอยู่เล็กน้อย โดยน้ำมันดิบแต่ละแหล่งจะมีสัดส่วนของสารประกอบต่างกัน อาทิ น้ำมันแหล่ง Bakken (รัฐ North Dakota) จะมีสัดส่วนของน้ำมันชนิดเบามากกว่า 60% ขณะที่น้ำมันแหล่ง Urals ในรัสเซียมีน้ำมันชนิดเบาเพียง 30% ซึ่งน้ำมันชนิดเบาเป็นน้ำมันที่มีความหนาแน่นต่ำ เนื่องจากประกอบด้วยสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่มีจำนวนอะตอมคาร์บอนน้อย ให้เผาไหม้ได้ดีกว่า และให้พลังงานมากกว่าน้ำมันชนิดหนัก

แม้อุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันจะใช้เงินลงทุนสูง แต่มีระยะเวลาการใช้งานนานถึง 30-50 ปี ดังนั้น ต้นทุนคงที่ต่อหนึ่งหน่วยการผลิตจึงอยู่ในระดับต่ำ **โดยต้นทุนของโรงกลั่นน้ำมันมากกว่า 95% เป็นต้นทุนผันแปร ในจำนวนนี้ประมาณ 75-80% เป็นต้นทุนน้ำมันดิบ** ที่เหลือคือ ต้นทุนค่าเชื้อเพลิงที่ใช้ในการกลั่นน้ำมันมีสัดส่วน 10% และต้นทุนอื่นๆ (อาทิ ค่าเสื่อมราคา) มีสัดส่วน 10-15% (ภาพที่ 4)

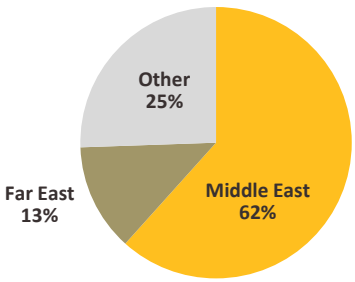
ราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมถูกกำหนดโดยภาวะอุปสงค์และอุปทาน รวมถึงต้นทุนน้ำมันดิบด้วย อุปสงค์ของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมขึ้นกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยประมาณ 70% ของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมทั้งหมดถูกใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง **ส่วนต่างราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและน้ำมันดิบ** (Spread) **จึงถูกใช้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการทำกำไรหรือมาร์จิ้นของแต่ละผลิตภัณฑ์**

Figure 4: Variable Cost Structure

Source: Compiled by Krungsri Research
Note: Other includes depreciation

Figure 5: Import of Crude Oil by Source (2022)

Source: EPPO

ความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจโรงกลั่นน้ำมัน จะพิจารณาจากค่าการกลั่นรวม (Gross Refinery Margins: GRM) (คำนวณจากมูลค่ารวมของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกระบวนการกลั่นทั้งหมดหักลบด้วยต้นทุนรวมต่อการกลั่นน้ำมัน 1 บาร์เรล) **โดยปัจจัยกำหนดค่าการกลั่นรวม** ประกอบด้วย ***(1) ราคาน้ำมันดิบ*** ซึ่งค่าการกลั่นจะเพิ่มขึ้นใน 2 กรณี คือ กรณีที่อุปสงค์ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมขยายตัวหนุนทั้งราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและราคาน้ำมันดิบให้สูงขึ้น แต่ราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมขยับขึ้นมากกว่าต้นทุนน้ำมันดิบ หรือกรณีที่อุปทานน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นกดดันราคาน้ำมันดิบให้ลดลง โดยต้นทุนน้ำมันดิบปรับลดลงมากกว่าราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ***(2) ราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม*** ***(3) อัตราการใช้กำลังการผลิต*** *(Capacity utilization)* หากอัตราการใช้กำลังการผลิตสูง ค่ากาารกลั่นจะสูงตามไปด้วย ซึ่งโดยทั่วไปโรงกลั่นน้ำมันที่มีประสิทธิภาพสูงจะมีอัตราการใช้กำลังการผลิตสูงกว่า 80%[2/] ***(4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น*** (จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า NCI ของโรงกลั่นน้ำมันไทยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง) (รูปที่ 4) และ ***(5) การจัดการด้านต้นทุนและแหล่งน้ำมันดิบ*** โดยโรงกลั่นที่ใช้น้ำมันดิบชนิดหนักมักมีค่าการกลั่นต่ำกว่าโรงกลั่นที่ใช้น้ำมันดิบชนิดเบา (โรงกลั่นที่ใช้น้ำมันดิบชนิดเบาจะได้ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงกว่า) ซึ่งการที่ไทยนำเข้าน้ำมันดิบจากตะวันออกกลางสูงถึง 62% และเป็นน้ำมันชนิดหนัก ทำให้ในกระบวนการกลั่นน้ำมันจะได้ผลิตภัณฑ์หนักค่อนข้างมาก เช่น น้ำมันดีเซล และน้ำมันเตา (ภาพที่ 5)

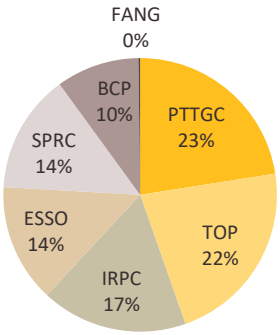
นอกจากนี้ ความสามารถในการทำกำไรของอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันแต่ละแห่งยังขึ้นกับปัจจัยเสริมดังต่อไปนี้ (1) การขยายธุรกิจครบวงจรจากต้นน้ำสู่ปลายน้ำรวมถึงธุรกิจเกี่ยวเนื่อง จะช่วยลดต้นทุนและทำให้การวางแผนการผลิตทำได้ดีขึ้น และ (2) ทำเลที่ตั้งของโรงกลั่นน้ำมัน โดยทำเลที่สะดวกหรือใกล้แหล่งทรัพยากรและตลาดจะช่วยลดต้นทุนค่าขนส่งให้แก่ธุรกิจ

2/ โดยปกติโรงกลั่นน้ำมันจะเดินเครื่องผลิตตลอดเวลา เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเปิดปิดเครื่องค่อนข้างสูง ยกเว้นช่วงปิดซ่อมบำรุงประจำปีหรือที่เรียกว่า Planned maintenance ซึ่งมักกินเวลาประมาณ 1-2 เดือน

ปัจจุบัน โรงกลั่นน้ำมันของไทยมีกำลังการกลั่นสูงเป็นอันดับสองของอาเซียนรองจากสิงคโปร์ มีกำลังการผลิตราว 1.243 ล้านบาร์เรลต่อวัน เป็นโรงกลั่นแบบ Complex ทั้งหมด มีจำนวนผู้ประกอบการ 7 ราย ได้แก่ PTT Global Chemical (PTTGC), ThaiOil (TOP), IRPC Public Company Limited (IRPC), ESSO[3/], Star Petroleum Refining Public Company (SPRC), Bangchak Petroleum (BCP) และ FANG โดยกลุ่มปตท. ถือเป็นกลุ่มทุนใหญ่ที่สุดในอุตสาหกรรมเนื่องจาก PTT เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ใน PTTGC, TOP และ IRPC (ภาพที่ 6)

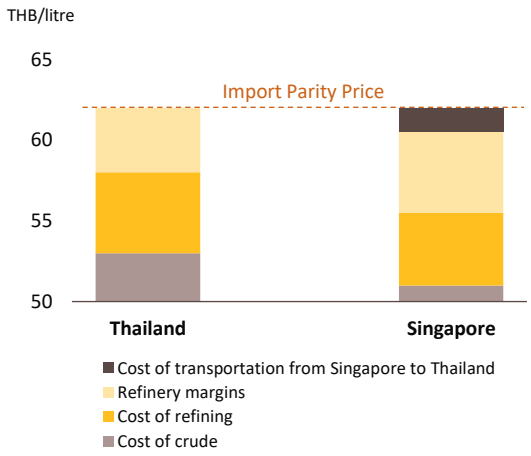
ราคาหน้าโรงกลั่น (Ex-refinery prices) ของน้ำมันที่ได้จากโรงกลั่นน้ำมันในไทยจะอ้างอิงตามราคาตลาดสิงคโปร์ (SIMEX) ที่เรียกว่า Mean of Platts Singapore (MOPS) และใช้หลักการ Import Price Parity ในการกำหนดเพดานราคาหน้าโรงกลั่นของไทย โดยคำนวณจากราคาที่ตลาดสิงคโปร์ (FOB) รวมค่าขนส่ง ซึ่งจากกลไกการกำหนดราคาแสดงให้เห็นว่าค่าการกลั่นในตลาดสิงคโปร์มีผลต่อค่าการกลั่นของโรงกลั่นน้ำมันในประเทศไทยค่อนข้างมาก (ภาพที่ 7)

Figure 6: Thai Refinery Capacity (2023)

Source: EPPO

Figure 7: Import Price Parity (2017)

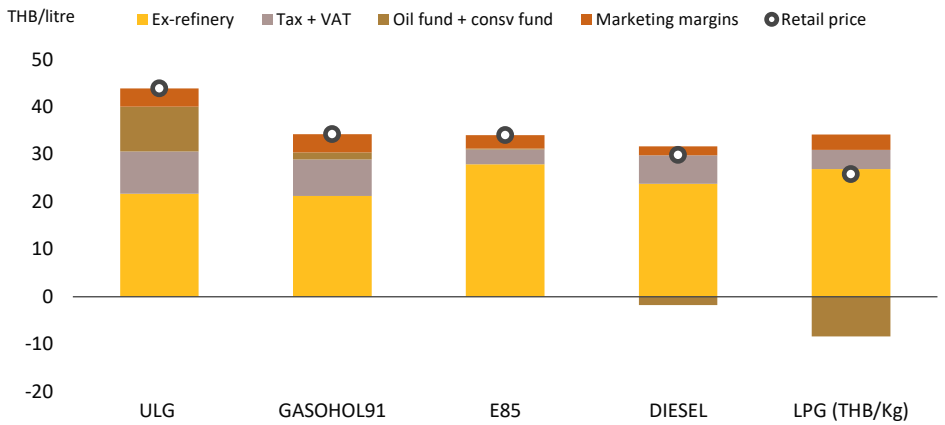

Source: Krungsri Research

3/ ปี 2566 บางจากซื้อหุ้น ESSO 65.99% จาก ExxonMobil และจะทำคำเสนอซื้อหุ้นส่วนที่เหลือทั้งหมด คาดทำธุรกรรมแล้วเสร็จภายในปี 2567

การกำหนดราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปในไทยไม่เพียงจะขึ้นกับต้นทุนน้ำมันดิบ ค่าการกลั่น ต้นทุนการกลั่น และค่าการตลาด (มาร์จิ้นของผู้ค้าน้ำมัน) เท่านั้น ภาครัฐของไทยยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางราคาผ่านการเรียกเก็บภาษีและเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ค้าน้ำมัน (ภาพที่ 8) ซึ่งเงินกองทุนดังกล่าวจะถูกนำมาใช้เพื่อลดความผันผวนของราคาน้ำมันสำเร็จรูปในประเทศยามที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกผันผวน นอกจากนี้ ยังใช้เป็นกลไกสนับสนุนการใช้น้ำมันบางประเภทตามนโยบายรัฐ อาทิ น้ำมัน E20 และ B7

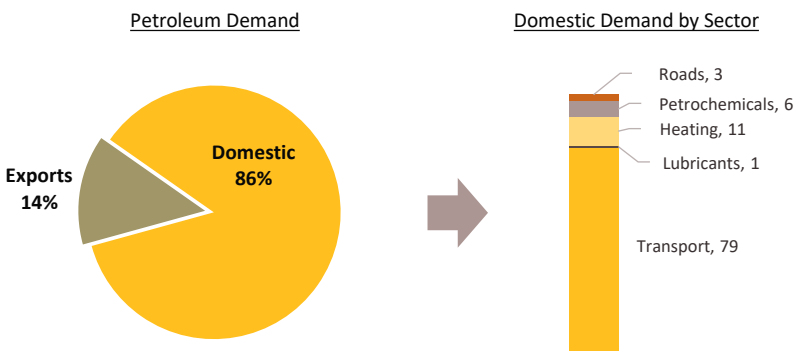
น้ำมันสำเร็จรูปประมาณ 86% ของผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูปทั้งหมดถูกใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศ ในจำนวนนี้ประมาณ 79% ถูกใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง (เช่น น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด และน้ำมันดีเซล) 11% ใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรมและการผลิตไฟฟ้า (เช่น น้ำมันดีเซล และน้ำมันเตา) 6% ใช้ในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี (เช่น LPG และแนฟทา) และ 3% เป็นยางมะตอยใช้ในการก่อสร้างถนน **ส่วนการส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมมีสัดส่วน14%** โดยตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ อาเซียน (ประมาณ 75% ของมูลค่าส่งออกน้ำมันสำเร็จรูป) และเอเชียตะวันออก (ภาพที่ 9)

Figure 8: Thailand's Price Structure

Source: EPPO, Krungsri Research (as of Nov 30, 2023)

Figure 9: Thailand Petroleum Market (2022)

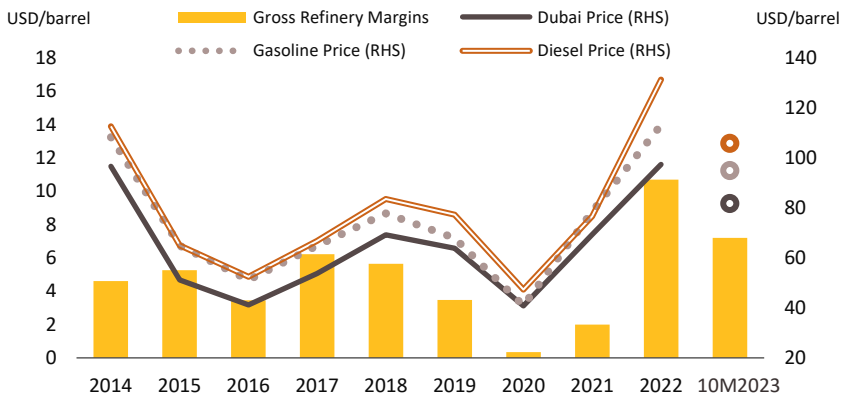

Source: EPPO

สถานการณ์ที่ผ่านมา

ปี 2565 เศรษฐกิจโลกอยู่ในภาวะฟื้นตัวหลังวิกฤต COVID-19 **คลี่คลาย** ผลจากการฉีดวัคซีนที่ครอบคลุมเกือบทั่วโลก ทำให้หลายประเทศผ่อนคลายมาตรการจำกัดการเดินทางข้ามพรมแดน ขณะที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจทยอยกลับมาดำเนินการใกล้เคียงระดับปกติ ส่งผลให้ความต้องการบริโภคสินค้าและบริการรวมถึงพลังงานประเภทน้ำมันเชื้อเพลิงปรับเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะน้ำมันอากาศยานซึ่งได้อานิสงส์จากความต้องการเดินทางท่องเที่ยวที่สะสมมาตั้งแต่ช่วง COVID ผนวกกับความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนผลักดันให้ราคาพลังงานปรับสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ **โดยราคาน้ำมันดิบดูไบเพิ่มขึ้น** 40.5% **จากปี** 2564 **ที่ระดับเฉลี่ย** 97.4 **ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล** และเพิ่มขึ้นเกือบ 75.0% เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2558–2562 (55.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันชะลอลงโดยเฉพาะช่วงครึ่งหลังของปี ขณะที่ค่าการกลั่นเพิ่มขึ้นสูงสุดเป็นประวัติการณ์โดยเฉลี่ยที่ 20.7 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เทียบกับ 3-5 ดอลลาร์ฯในช่วงก่อน COVID (ภาพที่ 10)

ช่วง 10 **เดือนแรกของปี** 2566 **ราคาน้ำมันดิบดูไบปรับลดสู่ระดับเฉลี่ย** 82.2 **ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล หรือลดลง** -17.9% YoY ผลจากเศรษฐกิจโลกชะลอตัวหลังธนาคารกลางทั่วโลกเร่งปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อบรรเทาแรงกดดันจากเงินเฟ้อที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเศรษฐกิจจีนฟื้นตัวช้า ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันทั่วโลกแผ่วลง ส่งผลให้ผู้ผลิตน้ำมันทยอยปรับลดกำลังการผลิตให้สอดคล้องกับอุปสงค์ โดยเฉพาะกลุ่ม OPEC+ มีมติปรับลดกำลังการผลิตหลายครั้งรวมกันมากกว่า 2.5 ล้านบาร์เรลต่อวันนับตั้งแต่ต้นปี 2566 อีกทั้งมีอุปทานน้ำมันบางส่วนหายไปจากตลาดตามมาตรการคว่ำบาตรรัสเซียของชาติตะวันตก ซึ่งห้ามประเทศสมาชิกนำเข้าน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปจากรัสเซีย นอกจากนี้ ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครนและอิสราเอล-ฮามาส (ต้นเดือนตุลาคม 2566) ยังสร้างความผันผวนให้แก่ตลาดน้ำมันดิบโลกเป็นระยะ **ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบโลกทรงตัวที่ระดับสูงต่อเนื่อง แม้จะเผชิญภาวะชะลอตัวของอุปสงค์**

Figure 10: Singapore Petroleum Prices, Dubai Prices, and Gross Refinery Margins

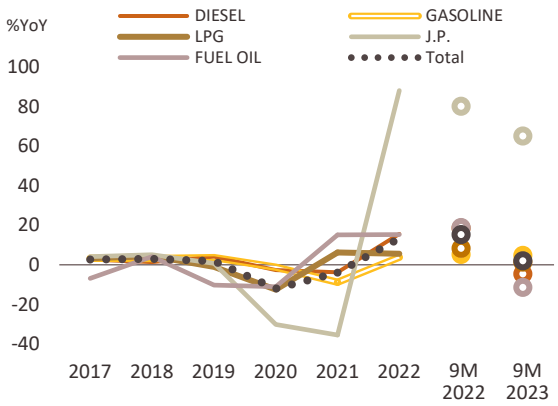

Source: Bloomberg

ความต้องการใช้น้ำมันสำเร็จรูปที่ชะลอลง กดดันให้ราคาน้ำมันสำเร็จรูป (ตลาดสิงคโปร์) ปรับลดในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การปรับลดของราคาน้ำมันสำเร็จรูปถูกจำกัดจากการที่ EU หันมานำเข้าน้ำมันสำเร็จรูปจากเอเชียเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะน้ำมันดีเซลเพื่อทดแทนการนำเข้าน้ำมันจากรัสเซีย ประกอบกับประเทศในเอเชียทยอยเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ กระตุ้นให้มีการเดินทางระหว่างประเทศมากขึ้น หนุนอุปสงค์น้ำมันสำเร็จรูปมีอยู่ต่อเนื่อง โดยช่วง 10 เดือนแรกของปี 2566 ราคาน้ำมันดีเซลที่ตลาดสิงคโปร์ลดลง -20.8% YoY (เฉลี่ย 105.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) และน้ำมันเบนซิน -19.4% YoY (เฉลี่ย 94.9 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) **ด้านค่าการกลั่นรวมที่ตลาดสิงคโปร์ (9 เดือนแรกปี** 2566) **เฉลี่ยที่** 7.2 **ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ลดลงจาก** 12.2 **ดอลลาร์ฯ ในปี** 2565

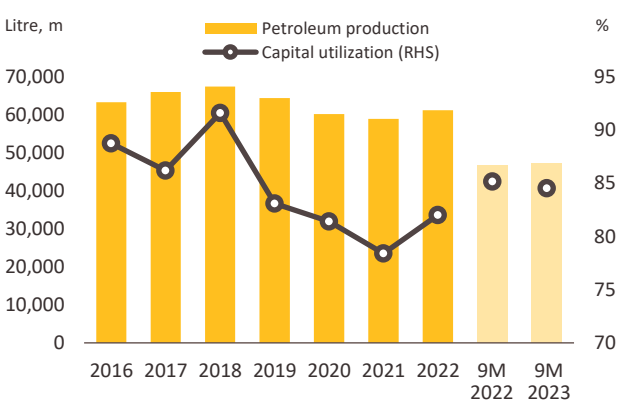
ช่วง 9 เดือนแรกของปี 2566 โรงกลั่นน้ำมันของไทยได้อานิสงส์จากการฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปของเศรษฐกิจนำโดยภาคท่องเที่ยว ช่วยหนุนรายได้ของแรงงานและภาคธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องปรับดีขึ้น รวมถึงการเดินทางด้วยเครื่องบินมีมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันสำเร็จรูป (น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล น้ำมันอากาศยาน และน้ำมันเตา) เพิ่มขึ้น 2.4% YoY (ภาพที่ 11) ขณะที่อัตราการใช้กำลังการผลิตของโรงกลั่นทรงตัวในระดับสูง (ภาพที่ 12) อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันสำเร็จรูปที่ปรับลดลงตามราคาน้ำมันดิบ ทำให้ค่าการกลั่นเฉลี่ยของไทยลดลง -32.1% YoY โดยอยู่ที่ระดับเฉลี่ย 8.2 บาทต่อลิตร

Figure 11: Domestic Sales

Source: EPPO

Figure 12: Production and Utilization Rate

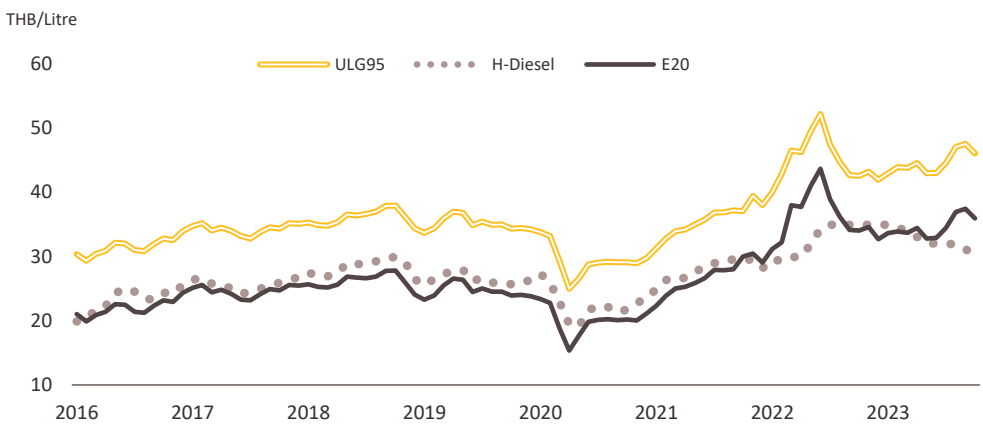

Source: EPPO

สำหรับทั้งปี 2566 คาดว่าค่าการกลั่นเฉลี่ยจะทยอยกลับสู่ระดับใกล้เคียงปกติ (6-10 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) หลังจากทะยานขึ้นผิดปกติในปี 2565 ผลจากอุปสงค์และอุปทานที่มีความสอดคล้องกันมากขึ้น ประกอบกับราคาน้ำมันสำเร็จรูปหลายผลิตภัณฑ์ปรับลดลง (ภาพที่ 13) จากอุปทานที่เพิ่มขึ้น อาทิ ราคาน้ำมันเบนซินลดลงเนื่องจากจีนมีการส่งออกเพิ่มขึ้น ราคาน้ำมันอากาศยานและน้ำมันดีเซลลดลงเนื่องจากรัสเซียมีการส่งออกน้ำมันประเภทดังกล่าวไปประเทศอื่น (ในเอเชีย) แทนสหภาพยุโรป และราคาน้ำมันเตาลดลงเนื่องจากโรงกลั่นใหม่ในคูเวตมีการผลิตและส่งออกมากขึ้น **โดยวิจัยกรุงศรีประเมินเครื่องชี้ภาวะอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันของไทยที่สำคัญในปี 2566 ดังนี้**

- **ราคาหน้าโรงกลั่นปรับลดต่อเนื่องโดยเฉพาะน้ำมันดีเซลปรับลดกว่า -21% YoY** ขณะที่ต้นทุนราคาน้ำมันดิบดูไบลดลงในอัตราที่น้อยกว่า (-15% YoY) ทำให้ส่วนต่างระหว่างราคาน้ำมันดีเซลหน้าโรงกลั่นและน้ำมันดิบดูไบลดลงสู่ระดับ 6 บาทต่อลิตร จาก 9.5 บาทต่อลิตรปี 2565 ด้านส่วนต่างราคาน้ำมันเบนซินหน้าโรงกลั่นและน้ำมันดิบดูไบอยู่ที่ 4.2 บาทต่อลิตร ลดลงจาก 4.4 บาทต่อลิตรปี 2565

Figure 13: Domestic Prices

Source: EPPO

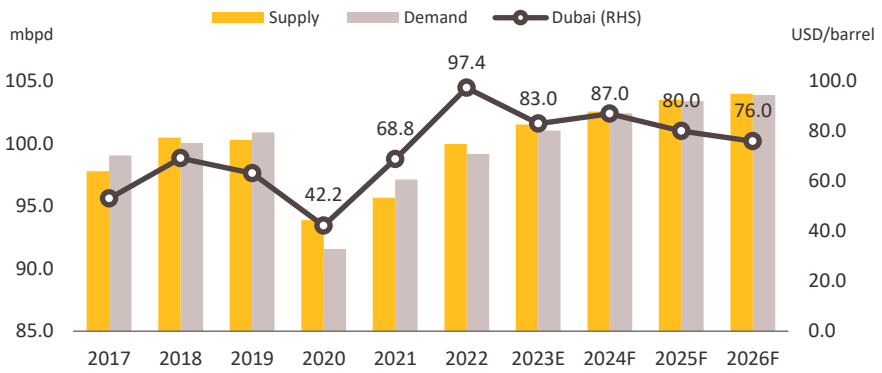
- **ราคาขายปลีกผลิตภัณฑ์น้ำมันในประเทศปรับลดตามราคาหน้าโรงกลั่น** โดยราคาน้ำมันดีเซลลดลง -2.3% YoY เฉลี่ยที่ 32 บาทต่อลิตร ผลจากภาครัฐทยอยปรับลดราคาโดยใช้เงินอุดหนุนจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และล่าสุด มีมติปรับลดราคาให้อยู่ระดับต่ำกว่า 30 บาทต่อลิตร (20 กันยายน-31 ธันวาคม 2566) ขณะที่ราคาน้ำมันเบนซินลดลง -0.3% YoY เฉลี่ยที่ 45 บาทต่อลิตร
- **การบริโภคน้ำมันสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น 2.2% จากปี 2565** ตามการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคขนส่ง ดังนี้ (1) ปริมาณการใช้น้ำมันดีเซลและน้ำมันเตาเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย 0.5% ผลจากภาคส่งออกซบเซาลดทอนความต้องการใช้น้ำมันของภาคอุตสาหกรรม (2) ปริมาณการใช้น้ำมันเบนซินขยายตัว 5.0% จากปี 2565 จากการกลับมาดำเนินชีวิตตามปกติ ทำให้มีการเดินทางเพิ่มขึ้น (3) การบริโภคน้ำมัน Jet เร่งขึ้นถึง 60% จากปี 2565 จากการฟื้นตัวของจำนวนเที่ยวบินที่เพิ่มขึ้น 36.8% ในปี 2566 และ (4) การบริโภค LPG เติบโต 2.5% จากปี 2565 โดยได้แรงหนุนจากราคาน้ำมันเบนซินที่แพงขึ้น ทำให้ภาคขนส่งหันมาใช้ LPG มากยิ่งขึ้น
- **การส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น 1.5% จากปี 2565** จากการส่งออกน้ำมันดีเซลที่เพิ่มขึ้นถึง 30% YoY อย่างไรก็ตาม การส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่นๆ อาทิ น้ำมันเบนซิน น้ำมัน Jet และ LPG หดตัว -6.0% YoY -22% YoY และ -32% YoY ตามลำดับ
- **การผลิตและอัตราการใช้กำลังการผลิตขยายตัวสอดคล้องกับความต้องการบริโภคน้ำมัน** โดยการผลิตน้ำมันสำเร็จรูปขยายตัว 1.0% YoY แบ่งเป็น น้ำมันเบนซินเพิ่มขึ้น 2.7% YoY น้ำมัน Jet 47% YoY และน้ำมันดีเซล 0.5% YoY ด้านอัตราการใช้กำลังการผลิตเพิ่มขึ้นสู่ระดับ 85% ซึ่งใกล้เคียงระดับก่อนแพร่ระบาดของ COVID-19 **ปัจจัยข้างต้นส่งผลให้ค่าการกลั่นรวมปี 2566 อยู่ที่ระดับ 6.25 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ลดลงจาก 11.3 ดอลลาร์ฯในปี 2565**

แนวโน้มธุรกิจ

ราคาน้ำมันดิบดูไบปี 2567-2569 **มีแนวโน้มทรงตัวสูงต่อเนื่องที่ระดับเฉลี่ย** 80-85 **ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล** โดยอุปสงค์น้ำมันมีแนวโน้มเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากเศรษฐกิจโลกเติบโตช้า ขณะที่อุปทานน้ำมันจะถูกจำกัดจากกลุ่มผู้ผลิตน้ำมันโดยเฉพาะ OPEC+ (กำลังการผลิตประมาณ 40% ของการผลิตน้ำมันดิบทั่วโลก) ที่ต้องการให้อุปทานน้ำมันสมดุลย์กับอุปสงค์เพื่อพยุงราคาไม่ให้ปรับลดลงกว่าระดับที่ต้องการ (อาทิ ซาอุดิอาระเบียและรัสเซียประกาศปรับลดกำลังการผลิตน้ำมันโดยสมัครใจ 1.66 ล้านบาร์เรลต่อวันมีผลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2566 - ธันวาคม 2567) โดยสำนักงานสารสนเทศด้านพลังงานของสหรัฐฯ (EIA) คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปี 2567 จะอยู่ที่ 102.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน ใกล้เคียงกับปริมาณการผลิตที่ระดับ 102.6 ล้านบาร์เรลต่อวัน **ขณะที่วิจัยกรุงศรีคาดว่าปี** 2568-2569 **ความต้องการใช้น้ำมันจะทยอยปรับสูงขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก** ขณะที่ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์โลกที่คลี่คลายจะทำให้อุปทานน้ำมันเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ **ทำให้ราคาน้ำมันดิบดูไบจะอยู่ที่ระดับเฉลี่ย** 80 **และ** 76 **ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลในปี** 2568 **และ** 2569 **ตามลำดับ จากเฉลี่ย** 87 **ดอลลาร์ฯ ในปี** 2567 ซึ่งจะช่วยหนุนผลประกอบการของโรงกลั่นน้ำมันเข้าสู่วัฏจักรขาขึ้น (ภาพที่ 14)

Figure 14: Dubai Oil Price Forecast

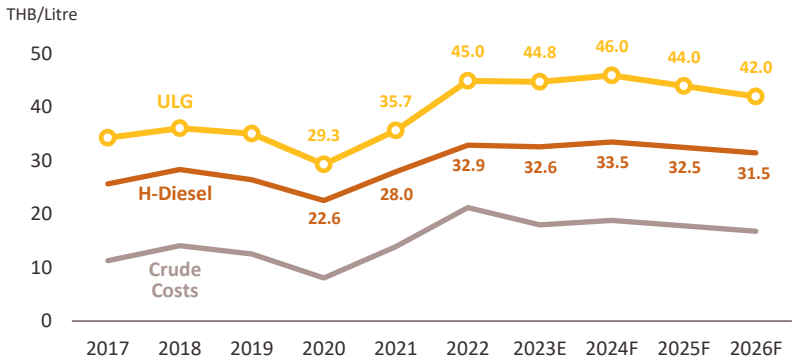

Source: EIA, forecast by Krungsri Research

ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดสิงคโปร์มีแนวโน้มปรับลดตามราคาน้ำมันดิบโลก ส่วนหนึ่งเป็นผลจากอุปทานที่จะเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มกำลังการผลิตในภูมิภาคเอเชียโดยเฉพาะจีนและอินเดีย อย่างไรก็ตาม อุปสงค์น้ำมันจะทยอยฟื้นตัวตามทิศทางเศรษฐกิจและภาคท่องเที่ยวโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย (IMF ประเมินเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย (Emerging and Developing Asian Countries) จะเติบโตในช่วง 4.5% ถึง 5.5% ในช่วงปี 2567-2569) ทำให้ราคาน้ำมันสำเร็จรูปไม่ปรับลดลงมาก ขณะที่ส่วนต่างระหว่างราคาน้ำมันสำเร็จรูปและน้ำมันดิบดูไบจะกลับเข้าสู่ระดับใกล้เคียงก่อนวิกฤต COVID-19 **ส่งผลให้ค่าการกลั่น ณ ตลาดสิงคโปร์จะอยู่ที่ระดับเฉลี่ย** 6.0-7.0 **ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลในช่วง** 3 **ปีข้างหน้า**

ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในประเทศมีแนวโน้มขยับในทิศทางเดียวกันกับราคาน้ำมันในตลาดโลก โดยคาดว่าราคาน้ำมันเบนซินจะเฉลี่ยในช่วง 42.0-46.0 บาทต่อลิตร และราคาน้ำมันดีเซลจะอยู่ที่ระดับเฉลี่ย 31.5-33.5 บาทต่อลิตร ด้านส่วนต่างราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นกับน้ำมันดิบดูไบจะทรงตัวที่ระดับประมาณ 3.5-4.5 บาทต่อลิตร (ภาพที่ 15)

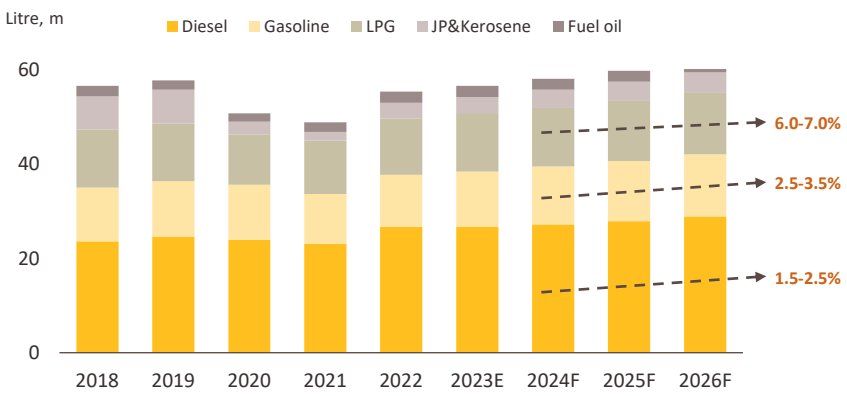
Figure 15: Domestic Petroleum Price Forecast

Source: EPPO, forecast by Krungsri Research

อุปสงค์น้ำมันสำเร็จรูปในประเทศมีแนวโน้มเติบโตเฉลี่ย 2.5-3.5% ต่อปี ผลจาก ***(1) การเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไปของเศรษฐกิจไทย*** โดยได้แรงหนุนจากการฟื้นตัวของภาคส่งออกและภาคท่องเที่ยว หนุนความต้องการใช้น้ำมันในภาคอุตสาหกรรมและภาคขนส่งปรับสูงขึ้น ***(2) การขยายตัวต่อเนื่องของธุรกิจ E-commerce*** (คาดจะเติบโตเฉลี่ย 15% ต่อปี) หนุนความต้องการใช้น้ำมันในภาคคมนาคมขนส่งต่างๆ และ ***(3) ความเชื่อมโยงของภาคการค้าและการลงทุนใน ASEAN*** จะส่งเสริมการใช้รถยนต์เพื่อการพาณิชย์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพิ่มขึ้น **ปัจจัยข้างต้นทำให้คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันดีเซลจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.5-2.5% ต่อปี ขณะที่การใช้น้ำมันเบนซินจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2.5-3.5% ต่อปี** นอกจากนี้ การทยอยกลับมาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (คาดจะอยู่ที่ระดับ 40 ล้านคนในปี 2568) จะหนุนปริมาณการใช้น้ำมัน Jet เติบโตเฉลี่ย 10.0-20.0% ต่อปี (ภาพที่ 16)

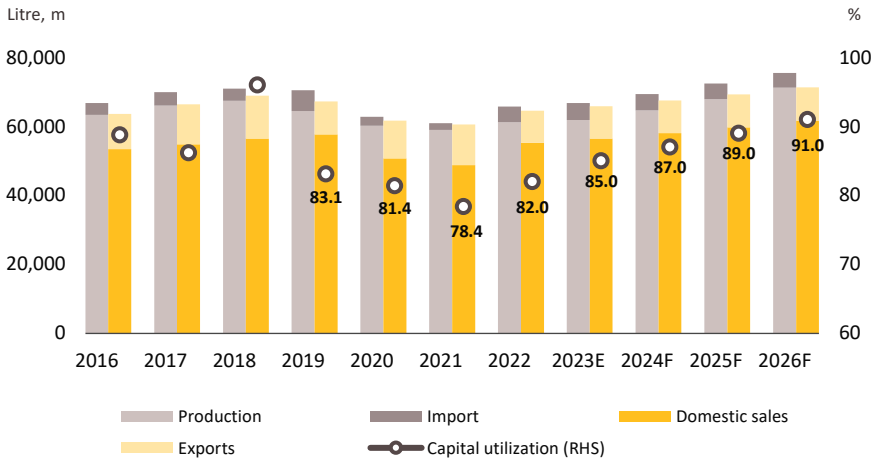
Figure 16: Domestic Petroleum Demand

Source: EPPO, forecast by Krungsri Research

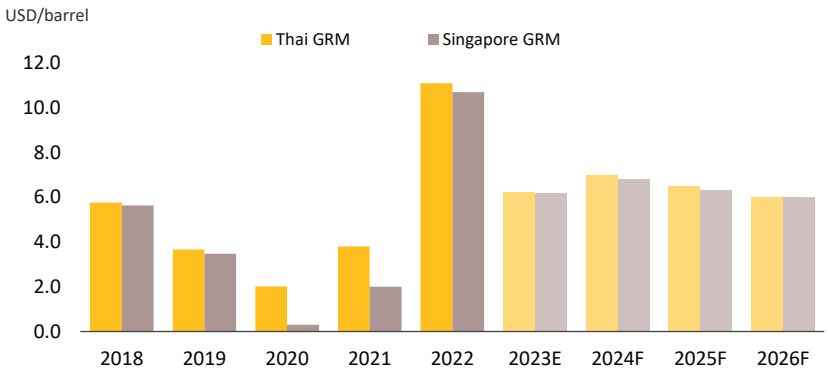
ความต้องการบริโภคน้ำมันที่เพิ่มขึ้นจะหนุนการผลิตน้ำมันสำเร็จรูปให้เพิ่มขึ้นประมาณ 4.0-5.0% ต่อปี และอัตราการใช้กำลังการผลิตจะเพิ่มขึ้นสู่ระดับ 87-91% (ภาพที่ 17) ขณะที่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่คาดว่าจะทรงตัวสูงต่อเนื่อง ส่งผลให้ค่าการกลั่นจะอยู่ที่ระดับเฉลี่ย 6.0-7.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5.0 ดอลลาร์ฯ ในช่วงก่อนเกิด COVID-19 (ระหว่างปี 2555-2562) (ภาพที่ 18)

Figure 17: Production and Utilization Rate

Source: EPPO, forecast by Krungsri Research

Figure 18: Industry Refinery Margins

Source: EPPO, Biznews, forecast by Krungsri Research

ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำมันที่จะเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป รวมถึงการเพิ่มโอกาสทางการตลาด ผู้ประกอบการบางรายมีแผนขยายกำลังการกลั่นน้ำมันเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นให้กลั่นน้ำมันดิบได้หลากหลายชนิดมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้านขนาด (Economies of scale) และช่วยลดต้นทุนการผลิต รวมถึงการพัฒนาโครงการพลังงานสะอาด (Clean energy) อาทิ การเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าต่ำ (เช่น น้ำมันเตา) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าสูงกว่า (เช่น น้ำมันดีเซลและน้ำมันอากาศยานกำมะถันต่ำ) หรือการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานชีวภาพ (SAF-Sustainable Aviation Fuel) ซึ่งภายใต้ Oil Plan และ AEDP ฉบับใหม่อาจกำหนดให้เพิ่มการใช้ SAF ในเครื่องบินเป็น 1% ในปี 2570 ซึ่งสอดคล้องกับกระแสการลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และเป็นไปในทางเดียวกับโรงกลั่นน้ำมันในหลายประเทศทั่วโลก

วิจัยกรุงศรี

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ

ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

เศรษฐกรอาวุโส

จุไรลักษณ์ พลศรี

เศรษฐกรอาวุโส (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)

ทรรศิน กลิ่นถนอม

เศรษฐกร

กฤตพร ศิริใจชิงกุล

เศรษฐกร

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

รักษาการผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์

นักวิเคราะห์อาวุโส

นฤชยา สาตแฟง

นักวิเคราะห์

ปริญญา มิ่งสกุล

นักวิเคราะห์

ชณัฐฐา ธาระรส

นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน

เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

วงศกร แก้วอุดทัง

เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

รักษาการผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย

นักวิเคราะห์อาวุโส (Digital)

พูลสุข นิลกิจศรานนท์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Mobile Operators)

ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี

นักวิเคราะห์อาวุโส (Transport & Logistics)

นรินทร์ ตันไพบูลย์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Modern Trade, Chemicals, Medical Devices)

เตียร เทียมศักดิ์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Energy, Petrochemicals)

พุทธชาด ลุนคำ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Industrial Estate)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น

นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture)

ประพันธ์ ลีน้อย

นักวิเคราะห์ (ESG)

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล

นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances)

ศุภกร กรบุญไตรทศ

นักวิเคราะห์ (Agriculture, Food & Beverages)